

FAUX AMIS

en samling franska falska vänner

utvalda och kommenterade av

André Kahlmann

© André Kahlmann och Saskia Läromedel

Version 2011

Detta häfte får kopieras fritt i oförändrat skick för privat bruk och inom skolans undervisning

Inledande kommentarer

I språkundervisningen menar man med *falska vänner* ord på ett främmande språk som betyder någonting annat än vad samma ord (eller ord som är förrädiskt lika) betyder på det egna språket. Alla svenskar som har lärt sig engelska har t.ex. stött på den engelska falska vännen *wrist*, som inte betyder 'vrist' utan 'handled', medan svenskans *vrist* heter *ankle* på engelska.

Vissa ord är falska vänner alltigenom (*wrist* kan aldrig betyda 'vrist') medan andra bara är det ibland (*rare*, både på engelska och på franska, betyder 'rar' i betydelsen 'sällsynt' men inte i betydelsen 'behaglig', 'älsklig'). I följande framställning har jag tänjt begreppet 'falska vänner' till att också omfatta franska ord som är förrädiska för svensktalande därför att de även finns på engelska men med en annan betydelse, som t.ex. franskans *prétendre*, som betyder 'påstå', till skillnad från engelskans *pretend*, som betyder 'låtsas'. Dessutom har jag även tagit med sådana ord och uttryck som studenterna ofta tar fel på därför att de betyder något annat än vad man skulle kunna räkna ut att de betyder med ledning av vad man i övrigt vet om språket (t.ex. *sans doute*, som betyder 'antagligen' och inte 'utan tvivel', eller *il paraît que*, som betyder 'det sägs att' och inte 'det verkar som om').

För betydelsen av de svenska orden utgår jag framför allt från *Norstedts stora svenska ordbok*. För franskan grundar jag mig huvudsakligen på *Le Petit Robert*.

Längst bak i kompendiet finns ett index över alla ord som tas upp.

Typografiska principer

Jag har valt en berättande framställning eftersom jag är övertygad om att en sådan i detta fall lämpar sig bättre än en ordboksliknande uppställning. För att skilja mellan olika delar av texten skriver jag alltid franska ord och franska parafraaser och förklaringar *kursivt*, medan svenska ord tagna som ord i princip skrivs i **Arial Narrow** och svenska förklaringar och parafraaser skrivs i **Garamond** men inom enkla 'citattecken'.

För att ange ordens genus tar jag min vana trogen alltid med en artikel (den som känns mest naturlig) såväl på franska som på svenska.

Jag hoppas att det här kompendiet gör nytta och vill gärna uppmana dig som läser det att komma med synpunkter, påpekanden och förslag till förbättringar.

André Kahlmann

● absolutist – absolutiste

Medan **absolutist** på svenska betecknar en person som helt avhåller sig från alkohol, kan det franska *absolutiste* bara beteckna en anhängare till enväldig kungamakt. Om en person som aldrig dricker alkohol säger man på franska helt enkelt *une personne qui ne boit jamais d'alcool*, och 'han är absolutist' heter *il ne boit jamais d'alcool*. (Det franska ordet *abstinent*, 'qui s'abstient volontairement d'alcool', är alltför ovanligt för att kunna användas i dagligt tal.)

● adjö – au revoir

Som bekant, heter **adjö** *au revoir* på franska. Det är dock inte helt ovanligt, framför allt i södra Frankrike, att folk säger *adieu* eller t.o.m. *bonjour* när de skiljs, men i standardfranska används *adieu* bara när man skiljs för en lång tid eller för alltid, ungefär motsvarande svenskans **farväl**.

● adresse

Adresse stavas med ett *d*, liksom svenskans **adress**. Det är engelsmännen som utmärker sig genom att stava det med två *d*.

● affär – liaison

En **affär** i betydelsen 'kortvarigt kärleksförhållande' heter på franska *une liaison* eller, om förhållandet har varit av det kortare slaget, *une aventure*: *Il a eu une liaison avec une actrice. Elle a eu une aventure avec un comte italien.*

● affär – magasin

De flesta – åtminstone på universitetsnivå – vet att en **affär** där man säljer varor (en 'butik') heter *un magasin* på franska. Om affären är liten blir det *une boutique*, och *un grand magasin* är ett varuhus. *Le magasin* kan också betyda **lagret**, men i den betydelsen är kanske *l'entrepôt* vanligare.

Somliga har dock svårt att skilja mellan *un magasin* och *un magazine*, som är en illustrerad tidskrift. (Skillnaden mellan *un magazine* och *une revue* är att den förra är mer avsedd för nöjesläsning medan den senare är mer fackbetonad.)

● akademiker – académicien

En **akademiker** ('universitets- eller högskoleutbildad person') är på franska en *diplômé(e) de l'enseignement*

supérieur, eller, om personen ifråga undervisar eller forskar vid universitetet eller motsvarande, *un(e) universitaire*. Det franska ordet *un académicien* betecknar en akademiledamot, vilket som bekant är en mera sällsynt art. Här kan också nämnas att adjektivet **akademisk** bör översättas med *universitaire* när det syftar på universitet och högskola: *l'enseignement universitaire* den akademiska undervisningen.

● alkoholist – alcoolique

Tänk på att en **alkoholist** heter *un alcoolique*. (Ordet *alcoolist* finns överhuvudtaget inte på franska.)

● almanacka – calendrier, agenda

Franskans *un almanach* (enligt de flesta ordböckerna uttalas inte ändelsen *-ch*) betecknar en företeelse som är rätt sällsynt nu för tiden, nämligen en **almanacka** i bokform med diverse uppgifter om tid, väder, till årstiden hörande arbeten (som t.ex. i bondepraktikerna) eller en bok där innehållet har grupperats kring årets dagar som lös stomme (t.ex. med diverse matrecept, roliga historier, kåserier, pyssel och knep).

Hur man översätter svenskans **almanacka** beror på vad som åsyftas. Med *un calendrier* menas en väggalmanacka (oavsett om den har ett blad per dag, per månad, per halvår eller per år), en liten dubbelsidig almanacka som man t.ex. kan stoppa i plånboken eller helt enkelt företeelsen 'förteckning över årets dagar' när dess utformning saknar betydelse (t.ex. om man ska se i almanackan när påsken inträffar). *Un agenda* (*-en-* uttalas som finalen i *vin* eller *pain*) är däremot en anteckningsbok där man antecknar dag för dag vad man har att göra, som t.ex. en Filofax (*un agenda de poche, un agenda de bureau*). *Un agenda électronique* är en fickdator.

Observera att svenskans (och engelskans) **agenda** i betydelsen 'dagordningen' heter *l'ordre du jour, le programme*.

● ambitiös – ambitieux

I betydelsen 'arbetsam', 'flitig' motsvaras svenskans **ambitiös** av *travailleur* eller *appliqué* (*un élève travailleur/appliqué*), och betydelsen 'noggrann' kan uttryckas med *conscientieux* (*un employé conscientieux*). Franskans *ambitieux* betyder 'äregirig', 'ärelysten', 'mycket ivrig att lyckas'. Ibland ligger den franska och den svenska betydelsen nära varandra, vilket förklarar följande mening, sagd på fransk teve till en mycket

duktig kvinnlig kommunaltjänsteman utan politiska ambitioner: *Vous n'êtes pas ambitieuse, mais vous êtes travailleuse.*

● antikvariat – antiquaire

Ett antikvariat säljer begagnade böcker. Om dessa böcker håller hög kvalitet och betingar höga priser talar man på franska om *un marchand de livres anciens* (som då syftar på bokhandlaren), i annat fall är det *une librairie d'occasion* (om själva bokhandeln), *un marchand de livres d'occasion* eller *un bouquiniste* (det senare framför allt om mindre antikvariat eller om boklådorna vid Seine i Paris). Franskans *un antiquaire* betyder antikvitetshandlare (jfr *une antiquité* en antik vitet).

● artist – artiste

Svenskans *artist* för närmast tankarna till cirkusartister eller popsångare, komiker m.m. En fransk *artiste* är däremot oftast en 'konstnär', som antingen skapar egna verk (t.ex. en målare eller en skulptör) eller tolkar andras verk (t.ex. en pianist eller en skådespelare).

● assiett – assiette

På svenska är en *assiett* en liten tallrik. En fransk *assiette* är en "vanlig" tallrik. För att översätta svenskans *assiett* måste man därför tala om *une petite assiette*.

● assistera – assister

På svenska betyder *assistera* 'biträda', 'bistå med hjälp', 'hjälpa till'. Det franska ordet *assister* kan också betyda 'biträda', 'bistå med hjälp' (*assister qqn dans son travail*), men räknas av *Petit Robert* som föråldrat i betydelsen 'hjälpa' (*assister un malade*). Oftast betyder det franska ordet 'närvara' (*assister à [vid] une réunion*) eller 'bevittna' (*assister à un accident*).

Samma betydelseuppdelning finns för substantivet *l'assistance*, som kan betyda 'publiken', 'åhörarna' (*parler devant une assistance très nombreuse*) eller 'biståndet', 'hjälp' (*porter assistance à qqn*).

● avenir – futur

Under påverkan av engelskan har svenska studenter en tendens att översätta *framtiden* med *le futur*, men det bästa ordet är ofta *l'avenir*. *Tu devrais penser à ton avenir* Du borde tänka på din framtid, *ne pas avoir d'avenir*

inte ha någon framtid, ha dåliga framtidsutsikter, *pouvoir prédire l'avenir* kunna förutsäga framtiden. I inget av dessa fall passar *le futur*, som har en mer inskränkt betydelse, passande mest i science fiction-sammanhang eller dylikt.

● balans – équilibre

Svenskans *balans* ('jämviktstillstånd' eller 'förmåga att bibehålla sin jämvikt') motsvaras på franska av *l'équilibre* (*être en équilibre, perdre l'équilibre*). Det franska ordet *balance* betyder *våg* (*la balance est le symbole de la justice, monter sur la balance*).

Som ekonomisk term motsvaras *balans* av *balance*: *la balance commerciale*.

● batteri – pile

Batteriet i t.ex. en bil heter *la batterie*: *La batterie est déchargée/à plat* Batteriet är urladdat. Ett litet batteri, t.ex. i en radio eller en ficklampa, heter *une pile*: *Je crois que les piles sont usées* (familjärt äv. *mortes*) Jag tror att batterierna är slut.

● bevis – preuve

Ett bevis heter *une preuve*. (Jfr *prouver qqch.* bevisa ngt.) Ordet *évidence* finns på franska men betyder 'det som är uppenbart, självklart' (jfr *évident* uppenbar, självklar och *évidemment* självklart, naturligtvis) och förekommer i uttryck som *c'est l'évidence même* (det är ju självklart, uppenbart), *se rendre à l'évidence* (inse sanningen, böja sig för fakta), *mettre qqch. en évidence* (lyfta fram ngt, påvisa ngt) och *de toute évidence* (uppenbarligen).

● blessyr – blessure

På svenska är en *blessyr* i allmänhet ett litet sår, en lättare skada. På franska är däremot *une blessure* ett "vanligt" sår eller t.o.m. ett ganska rejält sådant. Det franska ordet kan även användas bildligt: *une blessure d'amour-propre* ('sårad självkänsla'). Svenskans *blessyr* motsvaras på franska av *une écorchure*, *une égratignure* (en rispa, en skråma) eller *un bobo*, som är barnspråk eller ironiskt för *une petite blessure*, *une blessure superficielle*.

● brusquement – plötsligt

I modern franska betyder *brusquement* 'plötsligt' (synonymer *soudain, tout à coup*), och inte 'på ett bryskt sätt'. *Bryskt* kan översättas med *avec brusquerie*, *avec rudesse*.

● byrå – bureau

En byrå som möbel heter normalt på franska *une commode*, även om *un bureau* (med synonymen *un secrétaire*) kan beteckna en byråliknande möbel (ofta antik) med skrivyta och lådor avsedda för papper och dylikt. Med *un bureau* menas på franska oftast ett skrivbord. *Le bureau* kan också beteckna arbetsrummet eller kontoret rent allmänt (*être au bureau, travailler dans un bureau*). Byrå som avdelning på ett ämbetsverk heter *bureau* även på franska. Lägg däremot märke till *une agence de voyage* (en resebyrå), *une agence de presse* (en nyhetsbyrå) och *une agence de publicité* (en reklambyrå).

● cave – källare

Låt dig inte förvirras av engelskans *cave*, som betyder *grotta*. På franska är *une cave* en källare (*Va chercher de la bière dans la cave*) och *une grotte* är en grotta (*Dans les grottes de Lascaux, il y a des peintures vieilles de plus de 15 000 ans*). I vissa sammanhang talar man dock om *une caverne: les hommes des cavernes* grottmänniskorna.

● céréales

Det franska ordet *une céréale*, som oftast används i plural, har grundbetydelsen *cerealier*, dvs. 'spannmål', 'sädesslag': *La Suède est un grand producteur de céréales*. Av engelskan har franskans *céréales* dessutom lånat betydelsen frukostflingor, muesli.

● chair – chaise

På förekommen anledning vill jag understryka att *la chair* betyder 'köttet' (utom däggdjurs- och fågelkött som föda, som heter *la viande*) och att en stol heter *une chaise* på franska. (*La chaire* är predikstolen, katedern eller professuren.)

● champinjon – champignon

På svenska är champinjoner en typ av vita matsvampar. Om de är odlade, heter de på franska *champignons de Paris* därför att de först odlades i Parisregionen, i nedlagda kalkgruvor eller i kalkgrottor. (Man talar också om *champignons de couche*, men det är närmast en fackterm.) Det franska ordet *un champignon* betyder en svamp – vilken som helst – även om den allra vanligaste svampen i fransk matlagning är just champinjonen. (Märk även *un cèpe* en karljohanssvamp och *une chanterelle* en kantarell.)

● cineast – cinéphile

På svenska är en cineast en person som intresserar sig för filmen som konst (på franska *un(e) cinéphile*). På franska är *un(e) cinéaste* en filmare, en regissör (man talar även om *un metteur en scène, un réalisateur/ une réalisatrice*). Om Ingmar Bergman står det t.ex. i *Petit Larousse*: "*cinéaste et metteur en scène de théâtre suédois*".

Det här är egentligen speciellt invecklat, eftersom *le régisseur* – i film- och teatersammanhang – är den som ansvarar för diverse praktiska frågor, dvs. regiassistenten.

● conducteur – förare

I modern svenska är konduktören en person som säljer och kontrollerar biljetter på tåg eller buss. På franska är *le conducteur* den som kör (*conduire*), dvs. föraren (syn. *le chauffeur*). Den person som kontrollerar biljetterna heter på franska *le contrôleur*.

● confiance – confidence

Förväxla inte *la confiance*, som betyder 'förtroendet' (*avoir confiance en qqn* ha förtroende för ngn), och *une confidence*, som betyder 'förtroligt meddelande', 'hemlighet', i uttryck som *faire une confidence à qqn* tala om ngt för ngn i förtroende.

● confort

Det franska ordet *le confort* stavas med *n* och kan bara betyda 'bekvämlighet' (jfr *confortable* bekväm), till skillnad från engelskans *comfort*, som stavas med *m* och även kan betyda 'tröst' (på franska *le réconfort*).

● dam – dame

Svenskans *dam* och franskans *dame* är egentligen inga falska vänner, men ändå översätter studenter ofta *dam* med *madame* i stället för med *dame*. Det heter alltså *La dame chez qui j'habitais était très gentille*. (Att felet *madame* är så vanligt beror antagligen på att det heter *le monsieur chez qui j'habitais...*)

● démonstrera – démontrer

Demonstrera i betydelsen 'delta i kollektiv opinionsyttring' heter *manifest* på franska (*les automobilistes ont manifesté contre la hausse du prix de l'essence*), och en demonstrant blir *un manifestant* (*les manifestants ont défilé sur les Champs-Élysées*). Det franska ordet *démontrer* kan bara betyda 'bevisa' (*démontrer un théorème*), men

betydelsen 'förevisa och förklara' som demonstrera kan ha på svenska återfinns i franskans *faire une démonstration* (*le vendeur d'aspirateurs voulait me faire une démonstration*).

● doute – sans doute – sans aucun doute

Trots att *le doute* betyder 'tvivlet', betyder *sans doute* 'förmodligen', 'troligen', 'antagligen'. Utan tvivel heter *sans aucun doute* på franska.

● effektiv – efficace

Ordet effektiv betyder på svenska antingen 'som snabbt eller ofta når avsett resultat' (han är mycket effektiv, en effektiv metod) eller 'faktisk', 'verklig' (den effektiva arbetstiden). I den första betydelsen motsvaras det på franska av *efficace* (*il est très efficace, une méthode/un moyen efficace*). I den andra betydelsen motsvaras det oftast av *réel* på franska (*le taux d'intérêt réel*), men även *effectif* passar ibland.

● ekivok

Svenskans ekivok betyder 'oanständig', 'vågad', 'fräck'. Franskans *équivoque* betyder 'tvetydig' (*un mot équivoque*, synonym *ambigu*), 'oklar' (*une situation équivoque*), 'skum' (*un milieu équivoque*). Eftersom grunden till ekivoka skämt och ordlekar ofta är tvetydighet kan det franska och det svenska ordets betydelse överlappa: *une plaisanterie équivoque* är det samma som *une plaisanterie osée*.

● exemple

Under påverkan av engelskan stavar svenska studenter ofta *exemple* med *-am-*, vilket är lite egendomligt eftersom svenskan liksom franskan stavar ordet med *-em-*: *un exemple, par exemple* (till exempel), *donner le bon exemple* (föregå med gott exempel).

● exercice

Detta är nog den vanligaste av de felstavningarna som svenskar gör på franska under engelskans påverkan. Om du har svårt att komma ihåg att *exercice* stavas med *-ice* på franska (och inte med *-ise* som på engelska) kan du försöka tänka på uttalet: i alla franska ord som slutar på *-ise* uttalas *s-et* tonande (*bise, valise, chemise, gourmandise, précise, concise*) medan *c-et* uttalas tonlöst i alla ord på *-ice* (*bénéfice, sacrifice, épice, justice* osv.).

● exiger – exagérer

Förväxla inte *exiger qqch.* (kräva ngt) och *exagérer* (överdriva).

● expedition – expédition

En expedition i betydelsen 'fälttåg' eller 'forskningsresa' heter på franska *une expédition*. Expeditionen som lokal eller som avdelning på ämbetsverk o.d. heter däremot *le bureau* (*le bureau des passeports*) eller *le secrétariat* (*adressez-vous au secrétariat*).

● experiment – expérience

Ett experiment heter *une expérience* på franska. Ordet *expériment* finns inte, däremot finns stammen i andra ord som *expérimental* (experimental, experimentell) och *expérimenté* (erfaren).

● fête – namnsdag

Glöm inte att *la fête* också kan betyda namnsdagen: *C'est ma fête aujourd'hui*.

● falskt alarm – fausse alerte

Tänk på att falskt alarm heter *(une) fausse alerte* på franska!

● fantasi – imagination

Fantasin som 'förmågan att föreställa sig ngt' heter *l'imagination* (*Quelle imagination !*). Ordet *la fantaisie* finns på franska – det är ju det som svenskan en gång i tiden lånade in – men det är föråldrat i betydelsen 'föreställningsförmåga' och betyder oftast 'infall', 'nyck': *Son mari lui passe toutes ses fantaisies*. Hennes man lyder alla hennes nycker.

● funktionär – fonctionnaire

En fransk *fonctionnaire* är en statstjänsteman. Om en tjänsteman rent allmänt säger man *un employé*, en privat högre tjänsteman är *un cadre* och en person med mycket hög ställning inom statsförvaltningen kallas för *un haut fonctionnaire*. Begreppet 'funktionär' inom politiska partier kan översättas med *un(e) permanent(e)* och för funktionärer vid idrottsliga evenemang har franskan inget ord. (Antingen får man alltså tala om något annat – javisst! – eller använda en omskrivning.)

● glass – glace

En glass heter *une glace* (*une glace à la vanille*), men i aperitifsammanhang betyder förstås *Vous voulez de la glace ? Vill ni ha is?* (I filmer ser man det inte sällan översatt med 'Vill ni ha glass!') *La glace* kan också betyda spegeln (*Tu t'es regardé dans la glace ?*), men det skulle nog föra oss för långt att försöka förklara skillnaden mellan *un miroir* och *une glace*.

● habité – inhabité

Habité betyder 'bebodd' (engelskans 'inhabited') och *inhabité* betyder 'obebodd' (eng. 'uninhabited'): *cette maison a l'air d'être inhabitée*.

● hus

Hus som allmänt begrepp eller som enfamiljshus heter *une maison*. Om ett hyreshus eller en kontorsfastighet används oftast *un immeuble*, och om ändamålet med byggnaden inte är uppenbart talar man om *un bâtiment*. Observera att *une villa* på franska betecknar en villa av högre standard. Om en beskedlig förortsvilla säger man *un pavillon* (eller bara *une maison*). Det på svenska så vanliga 'radhus' är inget vanligt begrepp på franska, lika lite som 'kedjehus'. I båda fall är det bäst om man nöjer sig med att tala om *une maison* (eller *un pavillon*), såvida inte det är särskilt viktigt att det framgår vad det är för typ av hus. I så fall kan man försöka med *maison de lotissement* respektive *maison en mitoyenneté*.

● impotent – impuissant

På franska betyder *impotent* 'rörelsehindrad', 'förlamad' (*il est impotent, elle est impotente*). Svenskans *impotent* ('som ej kan genomföra ett samlag' – om man) heter på franska *impuissant* (*il paraît qu'il est impuissant* han lär vara impotent).

● intern – interne

På svenska menas med *intern* vanligen en person som är intagen på en fångvårdsanstalt. På franska talar man då om *un détenu*. (Skillnaden mellan *un détenu* och *un prisonnier* är densamma som mellan *en intern* och *en fånge*.) Franskans *un interne* betecknar en elev i en internatskola (*un internat*) eller, ibland, en viss typ av läkarkandidat som praktiserar på ett sjukhus.

● intresse

Svenskans *intresse* motsvaras av *intérêt* (*m*) på franska i meningar som *c'est dans votre intérêt* (det ligger i ert intresse) eller *ça n'a aucun intérêt* (det saknar intresse). Däremot är det bäst att översätta vad har du för intressen? med *qu'est-ce qui t'intéresse [le plus] ?*, *quelles sont les choses qui t'intéressent ?* eller kanske *quel est ton passe-temps préféré ?*, *qu'est-ce que tu as comme hobbies ?*, *quels sont tes centres d'intérêts ?*

● kakofoni/kakafoni – cacophonie

På svenska talar man vanligen om en *kakofoni*, men även *kakafoni* förekommer. Den senare formen finns inte i Svenska Akademiens ordlista. Bonniers svenska ordbok tar däremot upp den men anger att den är felaktig, medan Norstedts svenska ordbok accepterar den som ett mindre vanligt alternativ. På franska finns endast formen *cacophonie*, och då är det viktigt att du inte tar fel på vokalen eftersom *caca* betyder 'bajs' på franska!

● kamera – appareil photo

En stillbildskamera heter *un appareil photo* på franska. Franskans *une caméra* kan bara beteckna en filmkamera eller någon annan form av kamera för rörliga bilder.

● karta

Man talar om *une carte de (la) France* eller om *une carte de la région de Stockholm*, men det heter t.ex. *un plan de la ville* och *un plan du métro*.

● klä på sig – s'habiller

Klä [på] sig heter *s'habiller*. *Se dresser* betyder 'resa sig [upprätt]' och *dresser qqn* motsvarar svenskans 'dressera ngn'.

● kompanjon – associé

På svenska är en kompanjon en person som tillsammans med en annan driver ett företag. Detta kallas på franska för *un associé*. Franskans *un compagnon* (*fem. une compagne*) betyder kamrat, följeslagare (betydelser som även svenskans kompanjon ibland kan ha) eller sambo.

● kupé – compartiment

En kupé på tåget heter *un compartiment* på franska: *Nous étions assis dans le même compartiment*. (Observera

att stavningen *compartement* inte finns på franska.)

På franska var *un coupé* förr i tiden en sorts fyrhjulig hästvagn, oftast tvåsitsig, och *le coupé* kom senare att beteckna den halvan av diligensen där de resande satt, som var skild ("coupé") från den delen där bagaget m.m. förvarades.

● kuvert – enveloppe

I betydelsen '[tallrik, glas och] bestick' motsvaras svenskans kuvert av *couvert* på franska: *Tu peux mettre le couvert* (Kan du duka) *pendant que je prépare la salade?* Betydelsen 'brevomslag' lånade svenskan in under en tid då brevomslag i modern mening inte fanns. På 1600-talet, då breven veks och förseglades, betecknade *le couvert* omslaget som man hade runt en bunt brev. I modern franska heter ett kuvert (= brevomslag) *une enveloppe*.

● kvart – quart d'heure

En kvart i betydelsen '15 minuter' heter *un quart d'heure* på franska. (*Un quart* kan bara betyda en fjärdedel.)

● langage

Kom ihåg att franskan stavar *le langage* utan *u* (till skillnad från engelskans *language*). Man talar dock oftast om *une langue*. (Jfr *L'italien est une belle langue*, *Vous parlez combien de langues?* och *le langage des fleurs/des animaux, les sciences du langage*.)

● lära sig ngt – apprendre qqch.

Till skillnad från svenskans lära sig ngt är franskans *apprendre qqch.* inte reflexivt: *Où est-ce que tu as appris à faire la cuisine?* Var har du lärt dig laga mat?

● lektion – leçon

Egentligen motsvaras lektion ganska sällan av *leçon*. Det kan bäst illustreras med några exempel: en lektionssal *une salle de classe, une salle de cours*; hans lektioner är tråkiga *ses cours sont ennuyeux*; jag var inte med på lektionen förra veckan *je n'étais pas au cours la semaine dernière*; lektionen slutar klockan fyra *le cours finit à quatre heures*. (I de två sista fallen är *leçon* i viss mån tänkbart, men knappast om lektioner på universitetsnivå.) Däremot heter det *prendre des leçons de piano* (ta pianolektioner), och man talar t.ex. om *un cours d'espagnol en trente leçons*. Franskans *la leçon* har som

grundbetydelse läxa: *apprendre ses leçons* (till skillnad från *faire ses devoirs*, som är de skriftliga läxorna), *savoir sa leçon* eller *que cela te serve de leçon* (låt det bli en läxa för dig).

● levnadsstandard – niveau de vie

Levnadsstandarden heter *le niveau de vie* på franska. *Le standing* kan syfta både på en hög levnadsstandard eller på en hög social status. Franskans *le standard* betyder antingen telefonväxeln (*un(e) standardiste* en växeltelefonist) eller standarden i betydelsen '[fastställd] norm', 'det som är normalt'.

● librairie – bibliothèque

Une librairie är en bokhandel och inte ett bibliotek. (Biblioteket heter helt enkelt *la bibliothèque* på franska – det är på engelska det heter 'library'.)

● manikyr – manucure

Manikyr heter *la manucure* på franska, liksom manikyrist (*un/une manucure*). På sätt och vis är den franska formen etymologiskt riktigare än den svenska, eftersom orden kommer från latinet *manus* (hand) och *cura* (skötsel, vård). *Manus* är oförändrat i genitiv, till skillnad från t.ex. *hortus* (trädgården), som blir *horti* i genitiv och som har givit *horticulture* (trädgårdsskötsel).

● mariage

Mariage (liksom *se marier*) stavas med ett *rp* på franska. (Det är engelskan som har två *r*.)

● (se) marier

Att gifta sig med ngn heter på modern standardfranska *se marier avec qqn*: *Elle s'est mariée avec un boulanger pour être sûre d'avoir des croissants frais au petit déjeuner tous les matins*. Trots att konstruktionen alltså är densamma som på svenska, är det mycket vanligt att svenska studenter använder *marier qqn*, under påverkan av engelskan 'to marry sb'. Men i modern standardfranska kan *marier qqn* bara användas i betydelsen 'gifta bort ngn' (*Il a marié sa fille avec/à un paysan du voisinage* Han gifte bort sin dotter med en bonde från trakten) eller 'viga' (*C'est un vieil ami de la famille qui les a mariés* Det var en gammal vän till familjen som vigde dem).

Som synonym till *se marier avec qqn* finns *épouser*

qqn, som dock är mindre vanligt och tillhör en något högre stilnivå: *Balzac épousa Mme Hanska en 1850.*

● mat

Det franska substantiv som närmast motsvarar svenskans *maten* är *la nourriture*. I betydelsen 'födoämnen' finns även *les aliments*, men inget av dessa ord används i mer all dagliga uttryck som Vi haringen *mat hemma* (*On n'a rien à manger à la maison*), Jag måste handla mat (*Il faut que j'achète à manger*), Vad blir det för mat? (*Qu'est-ce qu'on mange ?*), Var maten god? (*Vous avez bien mangé ?*), Medicinen ska tas före maten (*Il faut prendre ce médicament avant les repas*), Han tycker om mat (*Il aime bien manger* eller – på tal om en gourmet – *il aime la bonne chère*) eller *Maten är färdig/serverad* (*Le déjeuner/ le dîner est prêt/ servi*). Att laga mat heter *faire la cuisine* och svensk/fransk mat heter *la cuisine suédoise/française*. Men det heter t.ex. *Est-ce que vous trouvez vraiment que la nourriture est chère en Suède ?*

● medicin – médecine

Medicinen i betydelsen 'läkemedlet' heter *le médicament* på franska (*Ce médicament n'est pas remboursé par la Sécurité sociale* Den här medicinen ersätts inte av Försäkringskassan), eller *le remède* (det senare framför allt bildligt, som i talesättet *Le remède est pire que le mal* Boten är värre än soten). I modern franska betyder *la médecine* medicinen i betydelsen 'läkekonsten'. *Le médecin* betyder läkaren – maskulinum används även om kvinnlig läkare.

● motion – exercice

Motion i betydelsen 'kroppsrörelse' heter *exercice* på franska (*Un peu d'exercice ne te ferait pas de mal* Du skulle må bra av lite motion) och motionera heter *faire de l'exercice* (*Tu devrais faire un peu plus d'exercice* Du borde motionera lite mera).

På franska har *motion* numera bara den politiska betydelsen, som i *déposer une motion* väcka en motion.

● musikalisk – musicien

Musikalisk i betydelsen 'som har sinne för musik' heter *musicien(ne)* på franska: *Je ne suis malheureusement pas très musicien*. *Musical* finns, men i kontexter som *une voix très musicale* en musikalisk (välklingande) röst eller *une soirée musicale* en musikafton.

● nappe – bordduk – serviette

Une nappe är en bordduk och inte en servett (eng. *napkin*). Servett heter helt enkelt *une serviette* på franska, men *serviette* är ett besvärligt ord eftersom det även kan betyda *handduk* (*une serviette de bain* en badhandduk, *une serviette éponge* en frottéhandduk) och portfölj. *Une serviette hygiénique* är en dambinda.

● narkotika – drogue

Narkotikan heter *la drogue* på franska: *les drogues dures* (som *l'héroïne*) och *les drogues douces* (som *le baschisch*), *un trafiquant de drogue*. Med *un narcotique* menas ett narkosmedel, ett bedövningsmedel. Här kan också nämnas att narkoman heter *un(e) drogué(e)* på franska, eller *un(e) toxicomane* (snarast som fackterm). En synonym till *drogue(s)* är *stupéfiants* (maskulinum, och nästan enbart plural): *le trafic de stupéfiants* narkotika-handeln.

● nativitet – nativité

På svenska är nativiteten ett mått på antalet födselar i ett land, oftast mätt i antalet barn per kvinna. Detta kallas på franska för *la natalité*: *Le taux de natalité n'arrête pas de baisser, actuellement, en France, il est de 1,7*. Med *la nativité* menas på franska Jesu (eller vissa helgons) födelse: *la nativité du Christ*. I konst-sammanhang är *une nativité* en målning föreställande det nyfödda Jesusbarnet, i krubban, med Maria och Josef.

● ordinarie – ordinaire

En "ordinarie" lärare (dvs. en lärare med fast tjänst) är på franska en *professeur titulaire* och absolut inte en *professeur ordinaire*, vilket närmast skulle tolkas som 'en lärare utan några utmärkande positiva egenskaper'!

● ouvrier – travailleur

En arbetare i betydelsen 'person som utför [okvalificerat] fysiskt arbete' heter på franska *un ouvrier*, i sht om det är en fabriksarbetare. Ordet *un travailleur* finns, men har ett mycket mer begränsad användning.

● paragraphe – stycke

Ett 'stycke' i en text heter normalt *un paragraphe*. Om man särskilt menar ett avsnitt mellan två indragna rader kan man också tala om *un alinéa*. En

paragraf i juridiska sammanhang heter *un article*: *Selon l'article 146 du Code Civil, « l'enfant à tout âge doit honneur et respect à ses père et mère ».*

● il paraît que – det sägs att

Trots att verbet *paraître* har grundbetydelsen förefalla, verka, tyckas, kan uttrycket *il paraît que* bara betyda det sägs att, det påstås att, jag har hört att och är alltså synonymt med *on dit que, on prétend que, j'ai entendu dire que*: *Il paraît qu'il va faire beau demain* De säger att det blir vackert väder i morgon; *Il paraît qu'il est malade* Han lär vara sjuk, det sägs att han är sjuk. (Observera att *il paraît que* alltid styr indikativ.) Svenskans *det ser ut som, det verkar som* måste översättas med *il semble que*, som normalt styr konjunktiv (*Il semble qu'il soit malade* Han tycks/verkar vara sjuk) eller med t.ex. *on dirait que*, som styr indikativ (*On dirait que tu le fais exprès* Gör du det med flit?).

Så snart det opersonliga *paraître* nekas, står i förfluten tid eller tillsammans med ett personligt pronomen återfår det dock sin grundbetydelse, även om man ofta föredrar verbet *sembler*: *Il ne paraît pas qu'il soit malade* Han tycks inte vara sjuk; *Il me paraît que c'est difficile* Det förefaller mig vara svårt. Eftersom man i dessa meningar snarast skulle använda *sembler*, är det bäst att du i din egen produktion använder *sembler* i betydelsen 'förefalla', 'tyckas', och att du lägger på minnet att det ytterst vanliga uttrycket *il paraît que* bara kan betyda det sägs att, det påstås att.

● parti – lot

Ett 'politiskt parti' heter *un parti politique* och ett 'parti' i spel heter *une partie (de cartes, d'échecs, de ping-pong)*. I betydelsen 'större mängd' motsvaras det däremot av *un lot (J'ai acheté un lot de vieilles montres)*, och köpa/sälja ngt i parti heter *vendre/qqch. qqch. en gros*.

● pensionat – pension

Svenskans pensionat ('typ av hotell, normalt med helinackordering') heter *une pension* på franska (*Nous avons habité une semaine dans une pension*). Svenskans pension i betydelsen 'skola med helinackordering av eleverna' kan däremot översättas med både *une pension* och *un pensionnat (Elle a été élevée dans une pension/un pensionnat)*, men företeelsen i sig är ovanlig nuförtiden.

● pensionär – retraité

En pensionär i betydelsen 'person som pensionerats

av åldersskäl' är en *retraité(e)* på franska (*Pour les retraités, l'entrée du musée est gratuite*) och pensionen i betydelsen 'tillståndet för den som har pensionerats' heter *la retraite (Je n'ai pas encore l'âge de la retraite)*. Pensionen i betydelsen 'belopp som regelbundet utbetalas till pensionär' kan däremot heta både *la retraite* och *la pension*: *Il n'a pas encore touché sa retraite/sa pension*. *Pension* är dock ett allmänare ord, som närmast betyder 'bidrag', och om man vill vara säker på att få fram betydelsen 'ålderspension' måste man tala om *la pension de retraite*.

Franskans *pensionnaire* betyder bl.a. 'elev som bor på internatskola' och är då synonym till *interne*. (En elev som studerar på en internatskola men som inte bor där kallas för *un externe*.)

● perrong – quai

Plattformen invid järnvägsspåren heter på franska *le quai*. Med *le perron* menas i Frankrike en kort yttertrappa – ofta med en liten avsats – som leder till ett hus eller en byggnads ytterdörr.

● pétrole – essence

Le pétrole betyder inte bensinen (som engelskans 'petrol') utan [rå]oljan – som man gör bensin av: *L'OPEP est l'Organisation des Pays Exportateurs de Pétrole*. Bensinen heter *l'essence*. (*La benzine* är kemiskt ren bensin, som bl.a. används som rengöringsmedel.)

● plan – projet

En plan i betydelsen 'avsikt' heter normalt *un projet* på franska: *Quels sont vos projets pour l'été? Vad har ni för planer för sommaren?* (För *plan* i betydelsen 'karta', se detta ord.)

● polisonger – favoris

Polisonger heter *des favoris (m)* på franska. Franskans *un polisson* betyder en busunge, en odåga.

● portfölj – portefeuille

Franskans *le portefeuille* betyder plånboken. Portföljen heter *la serviette* på franska (ännu en falsk vän!), eller, i skolsammanhang, *le cartable*.

● post – courrier

La poste kan bara beteckna posten som byggnad (*Il y a un bar en face de la poste*) eller som organisation (*J'ai un ami qui travaille à la poste*). Posten i betydelsen

'postförsändelser' heter *le courrier*: *Il y a du courrier pour moi ?* Är det någon post till mig? *Je n'ai pas encore eu le temps de lire mon courrier* Jag har inte hunnit läsa posten än.

● préjugé – prejudice

En fördom heter *un préjugé*: *Beaucoup de gens ont des préjugés contre les étrangers*. *Prejudice*, i den betydelsen, är engelska. På franska är *le préjugé* närmast ett tekniskt ord (t.ex. i rättsliga sammanhang) och betyder 'skada', 'förfång' (*porter préjudice à qqn, subir un préjudice*).

● present – présent

En present heter normalt *un cadeau* på franska (*des cadeaux de Noël, faire un cadeau à qqn*). Ordet *un présent* finns också i den betydelsen, men det är föråldrat eller litterärt. (På tal om de tre vise männens gåvor till Jesusbarnet använder man t.ex. ordet *présent*.)

● pressa – repasser

Pressa i betydelsen 'stryka' bör översättas med *repasser* på franska, trots att man har ordet *un pressing*, som betecknar en inrättning för tvätt, kemtvätt och strykning.

● prétendre – påstå

Franskans *prétendre* betyder **påstå** (*Il prétend qu'il est innocent*), till skillnad från engelskans *pretend*, som betyder 'låtsas'. **Låtsas** heter *faire semblant* på franska: *Ne fais pas semblant de comprendre*. I inte alltför vardagliga sammanhang kan man även använda verbet *feindre de*, som dock är mindre vanligt och nästan litterär.

● publik

För publik passar ofta ett mer exakt ord än med *le public*, som framför allt betecknar den tänkbara, abstrakta publiken eller publiken vid sportevenemang. I stället kan man tala om *les auditeurs/auditrices* (åhörarna), *les spectateurs/spectatrices* (åskådarna), *les téléspectateurs/téléspectatrices* (tv-tittarna), eller *l'assistance* ('de närvarande', i synnerhet vid föredrag o.d.).

● raisin – grappe

Kom ihåg att *le raisin* betyder vindruvorna (*un grain de raisin = en vindruva*), och att russin heter *des raisins secs* på franska. Engelskan kan spöka även när det gäller

une grappe, som betyder en klase på franska: *une grappe de raisin* (Observera singular på *raisin*, liksom i t.ex. *du jus de raisin*). Här kan också nämnas att franska vindruvor varken är gröna eller blå, utan att man normalt talar om *du raisin blanc* och *du raisin noir*.

● ranson – ration

En ranson heter *une ration* på franska: *La ration quotidienne de pain était de 300 grammes*. (Närliggande ord: *une portion, une part* och – framför allt bildligt – *une dose*.) Franskans *la rançon* betyder lösensumman: *Les ravisseurs demandent une rançon de deux millions*.

● rare – sällsynt

Undvik att översätta *rare* med *rar*, även om det svenska ordet också kan betyda 'sällsynt', särskilt om växter och djur: *un livre rare* en **sällsynt** bok hellre än en **rar** bok.

● realisation – réalisation

Svenskans *realisation* motsvaras av *réalisation* i den ekonomiska betydelsen 'omvandling av viss tillgång till pengar'. I övrigt betyder det franska ordet 'förverkligandet' (*la réalisation d'un projet*) eller 'skapelsen' (*La cathédrale de Strasbourg est une des plus belles réalisations de l'art gothique*). I betydelsen 'butiksförsäljning till nedsatt pris' talar man däremot om *des soldes*. Ordet är maskulinum i denna betydelse och används mest i plural, utom i konstruktionen *acheter qqch. en solde*. (Med *un solde*, som inte är särskilt vanligt, menas en vara som realiserats eller som har köpts på rea.)

● receipt – recette

Ett matrecept heter *une recette* [*de cuisine*]. Samma ord kan även användas bildligt för att t.ex. beteckna sättet att göra ngt, medlet för att uppnå ngt (*Je ne pense pas que ce soit la bonne recette*). Ett läkarrecept heter däremot *une ordonnance*. Vi har även ordet *une prescription*, men det gäller läkarens råd och uppmaningar rent allmänt, inte bara dem som har nedtecknats på receptet: *Tu ferais mieux de suivre les prescriptions du médecin*. I sammanhanget kan även verbet *prescrire* nämnas, som betyder **ordinera**: *Mon médecin m'a prescrit huit jours de repos*. Och så kan vi slutligen konstatera att *ordination* på franska bara kan betyda prästvigning!

● respektive – respectivement

Respectivement på franska används inte på samma sätt som *respektive* på svenska. Han har en bror och en syster som är tio respektive tolv år gamla skulle t.ex. heta *Il a un frère et une sœur qui ont respectivement dix et douze ans*. Den största skillnaden är dock att det svenska ordet är mycket vanligt medan det franska används ytterst sällan. I stället säger man t.ex. *il a un frère de (qui a) dix ans et une sœur de (qui a) douze ans* eller *il a un frère et une sœur, l'un (le premier) a dix ans et l'autre douze*, eller också repeterar man *il a un frère et une sœur, le frère a dix ans et la sœur en a douze*.

Detta gäller även adjektivet *respektive*, så att de återvände till sina respektive platser översätts bäst med *chacun est retourné à sa place* (inte minst för att man då slipper ta ställning till om det ska heta *à leur place respective* eller *à leurs places respectives*).

● ressembler à qqn

Likna ngn heter *ressembler à qqn*. (Svenskar har en tendens att glömma prepositionen eftersom den varken finns på svenska eller i engelskans 'to resemble someone'.)

● roman – nouvelle

En roman heter *un roman* på franska, och en novell heter *une nouvelle*. Urenkelt, om man inte trasslar in sig i de olika språken och förväxlar med engelskan där *novel* betyder 'roman' och där 'novell' heter *short story*.

● rum

Att återge begreppet 'rum' på franska kan vara svårt. *Chambre* kan det bara heta när man talar om ett sovrum eller om det enda rummet man har: *Nicole est dans sa chambre ; Je loue une chambre près de l'université*. Det används också om hotellrum: *Je voudrais réserver une chambre pour deux personnes*. På tal om rum i en lägenhet används *pièce*: *Nous avons un appartement de trois pièces* (eller bara *un trois-pièces*) ; *La salle de séjour est la plus grande pièce de l'appartement*. Arbetsrummet (i synnerhet på kontoret) heter *le bureau*: *Passez me voir dans mon bureau à trois heures*. Slutligen finns ordet *salle*, som används dels i vissa sammansättningar (*la salle de séjour, la salle de bains*) samt om klassrum (*une salle de classe/de cours*), utställningsrum, rum eller sal på restaurang (*Il y a une salle au premier étage*), biografialong, väntrum (*la salle d'attente*), kort sagt om de flesta offentliga rum.

● schema – schéma

Schema kan bara översättas med *schéma* i betydelsen 'skiss', 'förklarande bild' (*le schéma d'un moteur*). I betydelsen 'tidsplan för regelbundet återkommande aktiviteter', i synnerhet i skolan, heter det *l'emploi du temps* (*J'ai un très bon emploi du temps cette année* Jag har ett mycket bra schema [t.ex. på gymnasiet] i år), och i betydelsen 'planering av aktivitet över längre tidsperiod' passar i allmänhet *planning* (*Je n'ai pas encore vu le planning pour le semestre prochain* Jag har ännu inte sett schemat [t.ex. på universitetet] för nästa termin).

● semestre – termin

Franskans *un semestre* kan bara betyda en termin (*Je vais faire des études en France le semestre prochain*) eller ett halvår, en period på sex månader, oftast från januari till juni eller från juli till december (*Les prix ont augmenté de 1,2 % au cours du semestre dernier*).

● servitör – servitris

På ett kafé eller på en restaurang serverar *le serveur* (på kafé även *le garçon [de café]*) och *la serveuse*. Många kypare tycker inte om att tilltalas med *garçon !* – det är artigare med *monsieur* eller med bara *s'il vous plaît* för att tillkalla deras uppmärksamhet.

En *serviteur* är en forna tiders betjänt (i modern franska *un domestique*). Ordet *servitrice* finns överhuvudtaget inte. (*Une servante* är en tjänsteflicka, en tjänstekvinna. Strindbergs roman heter t.ex. *Le Fils de la servante*.)

● skatt

En skatt (engelskans 'tax') heter normalt *un impôt*, framför allt i allmänna sammanhang och när man talar om inkomstskatten: *augmenter les impôts, des impôts élevés, l'impôt sur le revenu* (inkomstskatten), *les impôts directs et les impôts indirects, la déclaration d'impôts*. Taxe kan bara användas om skatter på varor och tjänster, samt om diverse lokalskatter: *la TVA* (*taxe à la valeur ajoutée* moms) *est un impôt indirect, la taxe d'habitation est un impôt local*. Förkortningen HT står för *bors taxes* (*dans les aéroports, il y a des boutiques hors taxes*) och motsatsen, TTC, står för *toutes taxes comprises* (*le prix TTC*).

● skilja sig – divorcer

Till skillnad från svenskans *skilja sig* är franskans *divorcer* inte reflexivt: *Ils ont divorcé* De skilde sig. (Märk

att *se séparer* betyder 'flytta isär', med eller utan skilsmässa.)

● spectacle

Franskans *le spectacle* betyder synen, åsynen, anblicken (*un spectacle émouvant* en rörande syn, *un spectacle grandiose* en storslagen vy/utsikt), föreställningen (*le spectacle commence à neuf heures* – på bio dock *la prochaine séance commence à...*), pjäsen, filmen osv. (*la rubrique des spectacles dans le journal*) eller showbusiness (*le monde/l'industrie du spectacle*). Svenskans spektakel i betydelsen 'händelse eller tillställning som väcker uppseende och förargelse' kan ibland översättas med *une farce*, men ordet brukar vara besvärligt att översätta.

● ställe – endroit

Svenska studenter har en tendens att alltid översätta ställe med *place*, kanske under påverkan av engelskan, men rätt ord är i allmänhet *endroit*: *c'est un endroit très agréable, je connais un endroit où on peut se baigner, nous mangeons toujours au même endroit*. (I inget av dessa fall skulle *place* passa.)

● tack – pardon

Där svenskarna säger "tack" när de går förbi någon som håller upp dörren säger fransmännen "pardon".

● telefonkatalog – annuaire

Telefonkatalogen heter *l'annuaire m [du téléphone eller téléphonique]*. Även *le bottin* förekommer, dock nästan uteslutande i Paris och i gammaldags "finare" kretsar. (Bottin är eg. märkesnamnet för en speciell telefonkatalog, efter Sébastien Bottin, som 1819 utgav en förteckning över butiker och affärsidkare i Paris som så småningom skulle utvecklas till våra dagars franska telefonkataloger. *Le Bottin mondain* är Frankrikes "Vem är vem?")

● tentera – passer un examen

Tentera i betydelsen 'prövas i tentamen' heter *passer un examen [de + ämne]*, och för tentera ngn i betydelsen 'pröva ngn i (muntlig) tentamen' kan man säga *faire passer un examen (oral) à qqn*. *Tenter qqn* kan bara betyda 'fresta ngn', så gör inte som den manlige studenten som hade bråttom att få en tid för tentamen och som sa till sin (kvinnliga) lärare: *Madame, il faut absolument que vous me tentiez!*

Här kan också nämnas att uttrycket *passer un examen* har ändrat betydelse från att betyda 'klara en examen' till att nästan enbart betyda 'gå upp i en examen', oavsett resultat. En viss tvetydighet finns kvar, men om man vill vara säker på att få fram betydelsen 'klara en examen' ska man använda *réussir un examen*: *Il a passé l'examen trois fois mais il ne l'a pas réussi*.

● trafik – circulation

Trafiken i betydelsen 'rörelser av transportmedel' motsvaras oftast av *le trafic* när det är frågan om tåg, båtar och flygplan (*le trafic ferroviaire, maritime, aérien*). Ordet kan också användas om vägtrafik, i synnerhet om en tät och livlig sådan (*un trafic intense*), men om bilar och personer används oftast *la circulation*, som i vissa fall är det enda möjliga. (Det kan t.ex. bara heta *un accident de la circulation* eller *un accident de la route*, och inte ~~*un accident du trafic*~~.) Svenskar har en tendens att använda *le trafic* för ofta, och när man förväntar sig *la circulation* uppfattas *le trafic* lätt som 'skumraskaffärer': *le trafic de drogue, d'armes* osv.

● transvestit – travesti

En transvestit blir *un travesti* på franska (i familjär franska *un travelo*).

● trist – triste

Svenskans trist har grundbetydesen 'tråkig', vilket på franska blir *ennuyeux, monotone*. Franskans triste betyder i allmänhet 'ledsen', 'sorglig' osv. Ibland överlappar ordens betydelse på båda språken (*je trouve que c'est triste que...*), men man bör undvika att slentrianmässigt översätta triste med trist, eftersom det oftast inte är rätt översättning. Vad är t.ex. rätt översättning av *Je ne connais rien de plus triste au monde que d'éplucher des patates* (skala potatis)?

● veste – kavaj

Une veste är en kavaj (t.ex. *une veste croisée* en dubbelknäppt kavaj) eller en jacka (t.ex. *une veste en/de daim* en mockajacka). En väst heter på franska *un gilet* (t.ex. *un gilet pare-balles* en skottsäker väst).

● vikarie – remplaçant

Den som vikarierar för någon, som ersätter någon, är *un(e) remplaçant(e)* på franska, eller, med en något mera teknisk term, *un(e) intérimaire*. Det franska

ordet *un vicaire* har kvar den gamla betydelsen 'ställföreträdare' i uttrycken *le vicaire de Dieu*, *le vicaire de saint Pierre*, som betecknar påven. I övrigt används det bara om präster av högre eller lägre rang som ersätter eller bistår en annan präst.

● visiter – rendre visite

Visiter används när man besöker en stad, ett land, en byggnad m.m. (*Nous avons visité l'Alsace, visitez le musée d'Athènes*) eller när man exempelvis besöker en sjuk person, en fånge i fängelse, en kund. Om vanliga artighetsbesök eller vänskapliga besök använder man däremot uttrycket *rendre visite* (*faire une visite*) à *qqn* eller uttryck som *aller/venir voir qqn*: *nous avons rendu visite à des amis, passez nous voir si vous avez le temps*.

● växel – monnaie

Växeln i betydelsen 'pengarna som man får tillbaka vid betalning' heter *la monnaie* (*Gardez la monnaie* Behåll växeln), och detsamma gäller betydelsen 'småpengar' i allmänhet (*Tu as de la monnaie pour le parcmètre? Har du växel till parkeringsmätaren?*). *Le change* finns på franska, men betyder 'det att växla pengar/valuta': *On perd au moins 3 % au change* Man förlorar minst 3 % när man växlar.



Franska falska vänner – Index

Redan på ett tidigt stadium under arbetet med dessa falska vänner insåg jag att det inte gick att vara konsekvent när det gäller rubrikerna till de olika artiklarna. Jag hoppas att du med hjälp av detta index ändå hittar fram till vad du söker. Tecknet ● anger att ordet finns på sin plats i den alfabetiska ordningen.

- absolutist(e) ●
abstinent > absolutiste
académicien > akademiker
adjö ●
adresse ●
affär ●
agence > byrå
agenda > almanacka
akademiker ●
alarm > falskt alarm
alcoolique > alkoholist
alerte > falskt alarm
alinéa > paragraphe
alkoholist ●
almanach > almanacka
almanacka ●
ambigu > ekivok
ambitieux > ambitiös
ambitiös ●
annuaire > telefonkatalog
antagligen > doute
antikvariat ●
antikvitetshandlare > anti-
kvariat
antiquaire > antikvariat
appareil photo > kamera
appliqué > ambitiös
apprendre qqch. > lära sig
ngt
arbetare > ouvrier
artist(e) ●
assiett(e) ●
assistance > publik
assister > assistera
assistera ●
associé > kompanjon
au revoir > adjö
auditeurs > publik
avenir ●
balance > balans
balans ●
bâtiment > hus
batterie(e) ●
bensin > pétrole
bevis ●
bibliotek > librairie
bibliothèque > librairie
blessure > blessyr
blessyr ●
bokhandel > librairie
bordduk ● nappe
bottin > telefonkatalog
bouquiniste > antikvariat
brusquement ●
bryskt > brusquement
bureau > expedition
bureau > byrå
bureau > rum
butik > affär
byrå ●
cacophonie > kakofoni
cadeau > present
calendrier > almanacka
caméra > kamera
cartable > portfölj
carte > karta
cave ●
caverne > cave
céréales ●
chair ●
chaire > chair
chaise > chair
chambre > rum
champignon > champinjon
champinjon ●
change > växel
cineast ●
cinéaste > cineast
cinéphile > cineast
circulation > trafik
commode > byrå
compagnon > kompanjon
compartiment > kupé
conducteur ●
confiance ●
confidence > confiance
confort ●
conscientieux > ambitiös
contrôleur > conducteur
coupé > kupé
courrier > post
cours > lektion
couvert > kuvert
dam(e) ●
démonstration > demons-
trera
démonstrera ●
démontrer > demonstrera
détenu > intern
divorcer > skilja sig
doute ●
dresser (se) > klä på sig
drogue > narkotika
drogué > narkotika
effectif > effektiv
effektiv ●
efficace > effektiv
ekivok ●
emploi du temps > schema
employé > funktionär
endroit > ställe
enveloppe > kuvert
épouser qq > marier (se)
équilibre > balans
équivoque > ekivok
essence > pétrole
évidence > bevis
exagérer > exiger
exemple ●
exercice (stavning) ●
exercice > motion
exiger ●
expedition ●
expédition > expedition
expérience > experiment
experiment ●
fantaisie > fantasi
fantasi ●
favoris > polisonger
fête ●
fonctionnaire > funktionär
förtroende > confiance
framtid > avenir
funktionär ●
futur > avenir
förare > conducteur
fördom > préjugé
garçon [de café] > servitör
gilet > veste
glace > glass
glass ●
grappe > raisin
grotta > cave
habiller (s') > klä på sig
habité ●
handduk > nappe
hus ●
imagination > fantasi
immeuble > hus
impotent ●
impuissant > impotent
inhabité > habité
inpôt > skatt
intérêt > intresse
intern(e) ●
intresse ●
is > glass
kakofoni/kakofoni ●
kamera ●
karta ●
kavaj > veste
klase > raisin
klä på sig ●
kompanjon ●
konduktör > conducteur
konstnär > artist
kupé ●
kuvert ●
kvart ●
källare > cave
kött > chair
langage ●
leçon > lektion
ledsen > triste
lektion ●
levnadsstandard ●
liaison > affär
librairie ●
librairie d'occasion > anti-
kvariat
lot > parti
låtsas > prétendre
lära sig ngt ●
läxa > lektion
lösensumma > ranson
madame > dam
magasin > affär
magazine > affär
maison > hus
manifestation > demonstrera
manifeste > demonstrera
manikur ●
manucure > manikur
mariage ●
marier (se) ●
mat ●
médecin > medicin
médecine > medicin
médecin ●
metteur en scène > cineast
monnaie > växel
motion ●
musical > musikalisk
musicien > musikalisk
musikalisk ●
namnsdag > fête
nappe ●
narkoman > narkotika
narkotika ●
natalité > nativitet
nativité > nativitet
nativitet ●
niveau de vie > levnads-
standard
nourriture > mat
nouvelle > roman
novell > roman
närvara > assister
ordinaire > ordinarie
ordinaire ●
ordonnance > recept
osé > ekivok
ouvrier ●
paragraf > paragraphe
paragraphe ●
paraît (il ~ que) ●
pardon > tack
parti(e) ●
passer un examen > tentera
pavillon > hus
pension > pensionat
pension > pensionär
pension(n)at ●
pensionär ●
perrong ●
pétrole ●
pièce > rum
pile > batteri
place > ställe
plan > karta
plan > projet
planning > schema
plånbok > portfölj
plötsligt > brusquement
polisonger ●
polisson > polisonger
portefeuille > portfölj
portfölj ●
portfölj > nappe
post(e) ●
préjudice > préjugé
préjugé ●
prescription > recept
present ●
présent > present
pressa ●
prétendre ●
preuve > bevis
public > publik
publik ●
pâta > prétendre
quai > perrong
quart d'heure > kvart
raisin ●
raçon > ranson
ranson ●
rar(e) ●
ration > ranson
réalisation ●
réalisation > réalisation
recept ●
recette > recept
réel > effektiv
régisseur > cineast
regissör > cineast
remède > medicin
remplaçant > vikarie
rendre visite > visiter
repasser > pressa
respectivement > respektive
respektive ●
ressembler à qqn ●
retraite > pensionär
retraité > pensionär
revue > affär
roman ●
rum ●
salle > rum
sambo > kompanjon
sans aucun doute > doute
sans doute > doute
schema ●
schéma > schema
séance > spectacle
semestre ●
servante > servitör
servet > nappe
serveur > servitör
serveuse > servitör
serviette > nappe
serveur > servitör
servitör ●
servitris > servitör
skatt ●
skilja sig ●
soldé(s) > réalisation
spannmål > céréales
spectacle ●
spectateurs > publik
spiegel > glass
spoktaket > spectacle
standing > levnadsstandard
statstjänsteman > funktionär
stycke > paragraphe
ställe ●
svamp > champinjon
sår > blessyr
sällsynt > rare
tack ●
tallrik > assiett
transvestit ●
taxe > skatt
telefonkatalog ●
tenter > tentera
tentera ●
termin > semestre
trafic > trafik
trafik ●
travailleuse > ambitiös
travailleuse > ouvrier
travesti > tranvestit
trist(e) ●
troligen > doute
tråkig > triste
tvivel > doute
universitaire > akademiker
varuhus > affär
veste ●
viande > chair
vicarie > vikarie
vikarie ●
villa > hus
vindruvor > raisin
visiter ●
våg > balans
väst > veste
växel ●